

นิพนธ์ต้นฉบับ

การประเมินคุณภาพการตรวจวิเคราะห์สาขาธนาคารเลือด ในประเทศไทย พ.ศ. 2545-2546

รุ่งรัศมี สร้อยสังวาลย์

สำนักมาตรฐานห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ถนนพหลโยธิน 11000

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้มีจุดประสงค์หลักเพื่อนำเสนอระดับคุณภาพของห้องปฏิบัติการธนาคารเลือดในประเทศไทยที่รวบรวมข้อมูลจากผลการประเมินคุณภาพการตรวจวิเคราะห์ ซึ่งดำเนินการโดยส่งตัวอย่างเลือดและซีรัมให้แก่ห้องปฏิบัติการสมาชิกในโรงพยาบาลทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 622 และ 653 แห่ง ในปีงบประมาณ 2545 และ 2546 ตามลำดับ เพื่อใช้ในการตรวจหมู่เลือด ABO และ Rh และ unexpected antibody screening test และ identification ผลการตรวจวิเคราะห์จะถูกนำมารวบรวม วิเคราะห์และจัดระดับคะแนนประเมินคุณภาพเป็น 4 = ดีเยี่ยม (excellent) น้อยกว่า 4 ถึง 3.5 = ดีมาก (very good) น้อยกว่า 3.5 ถึง 3 = ดี (good) น้อยกว่า 3 ถึง 2.5 = พอใช้ (satisfactory) และน้อยกว่า 2.5 = ต้องปรับปรุง (unacceptable) ผลการวิจัยพบว่าห้องปฏิบัติการ 51% (285/563 แห่ง) รายงานผลกลับอย่างต่อเนื่องตลอดสองปีงบประมาณ ในจำนวนนี้ 90% ของห้องปฏิบัติการมีคะแนนประเมินคุณภาพในเกณฑ์ยอมรับได้ในแต่ละรายการทดสอบ แต่มีเพียง 16% (45/285 แห่ง) 36% (103/285 แห่ง) 27% (44/163 แห่ง) และ 73% (35/48 แห่ง) ของห้องปฏิบัติการมีคะแนนประเมินคุณภาพดีเยี่ยมในรายการตรวจวิเคราะห์ ABO blood grouping Rh blood grouping unexpected antibody screening test และ unexpected antibody identification ตามลำดับ และพบว่า 5% (15/285 แห่ง) และ 0.3% (1/285 แห่ง) ของห้องปฏิบัติการมีผลการตรวจวิเคราะห์อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุงในการตรวจวิเคราะห์ ABO blood grouping และ Rh blood grouping ตามลำดับ สาเหตุหลักของข้อผิดพลาดมาจากวิธีการตรวจวิเคราะห์ไม่ได้มาตรฐาน การแปลผลหมู่เลือดผิด ผลการตรวจระหว่าง cell grouping และ serum grouping ไม่ตรงกัน ข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้ห้องปฏิบัติการรับทราบถึงปัญหาและวางแผนพัฒนาคุณภาพของการตรวจวิเคราะห์ รวมทั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาคุณภาพห้องปฏิบัติการก็สามารถใช้เพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานห้องปฏิบัติการได้ การประเมินคุณภาพการตรวจวิเคราะห์เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนนโยบายและงานรับรองคุณภาพห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ของกระทรวงสาธารณสุข

Key Words : ● External quality assessment ● EQA ● Blood group serology ● Blood banking
วารสารโลหิตวิทยาและเวชศาสตร์บริการโลหิต 2547;14:7-21.

ได้รับต้นฉบับ 1 มกราคม 2547 และให้ตีพิมพ์ 1 กุมภาพันธ์ 2547

ต้องการสำเนาต้นฉบับ ติดต่อ ดร.รุ่งรัศมี สร้อยสังวาลย์ สำนักมาตรฐานห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ถนนติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

วารสารโลหิตวิทยาและเวชศาสตร์บริการโลหิต ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2547